

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д. е. н., професор Хомутенко А. В.

_____ (підпис)
« _____ » _____ 2022р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»
на тему:
«Зовнішній державний борг у структурі фінансової системи України»

Виконавець:
студент 4 курсу, 1 групи ЦВФН
Цибульський Михайло Миколайович

_____ (підпис)

Науковий керівник:
к. е. н., доцент
Курганська Елеонора Іванівна

_____ (підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Формування й функціонування фінансової системи будь-якої держави, зокрема й України, залежить від стану промислового капіталу й її невід'ємною складовою є державний борг, який суттєво впливає не лише на ефективність фінансової системи, а й на соціально-економічний розвиток держави загалом. Вплив державного боргу може мати як позитивний ефект, коли залучення ресурсів на кредитній основі використовується для збалансування державних фінансів, так і негативний — у разі, коли державний борг створює значне навантаження на фінансову систему. Відтак, державний борг не просто засіб залучення коштів для фінансування державних потреб, а й важливий механізм фінансової політики держави, неефективне використання якого, в якісному і кількісному контексті, створюватиме умови для порушення стабільного функціонування економіки.

В умовах наявності в Україні значного дефіциту бюджету та нестабільної політичної ситуації соціально-економічний розвиток стає неможливим без залучення зовнішніх запозичень. Внаслідок цього критично зростає боргове навантаження на економіку, тобто значна частина бюджетних коштів відволікається на погашення і обслуговування боргу та звужуються можливості підтримки економічної активності. Неефективне управління запозиченими ресурсами провокує боргову кризу та фінансову нестабільність. Отже, в результаті інтернаціоналізації господарських процесів, посилення відкритості національних економік поряд із постійним збільшенням боргових зобов'язань потребує вдосконалення системи управління державним боргом.

Вирішення проблеми обслуговування державного боргу є одним із ключових факторів економічної стабільності в країні. Бюджетний потенціал держави, стабільність її національної валюти, фінансова підтримка міжнародних фінансових організацій значною мірою залежать від вирішення проблеми боргу в умовах воєнного стану.

Метою є систематизація підходів до визначення економічної сутності зовнішнього державного боргу та з'ясування його впливу на фінансову структуру України, розробка рекомендацій щодо вдосконалення зовнішньої боргової політики України.

Завдання, які були поставлені на початку дослідження:

- провести структурний аналіз сучасних наукових підходів до дослідження зовнішнього державного боргу в структурі фінансової системи України та розкрити його економічну сутність;
- дослідити причини виникнення зовнішнього державного боргу та визначити його структуру;
- визначити вплив зовнішнього державного боргу на фінансову структуру України;

- обґрунтувати напрямки оптимізації зовнішнього державного боргу України;
- проаналізувати зарубіжний досвід покращення зовнішньої державної боргової політики;
- запропонувати основні напрямки вдосконалення зовнішньої боргової політики України в сучасних умовах.

Об'єкт дослідження: процес формування та функціонування державного боргу та його впливу на фінансову структуру країни.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні аспекти зовнішнього державного боргу України та його вплив на структуру фінансової системи України

Методологічну основу роботи складають положення сучасної теорії фінансів та державного боргу, праць вітчизняних та зарубіжних науковців. У роботі використано такі загальнонаукові методи економічних досліджень: логічного і якісного аналізу та синтезу при обґрунтуванні теоретичних підходів до з'ясування соціально-економічної природи державного боргу та його форм в сучасних економічних умовах; системно-структурного аналізу при дослідженні причин виникнення державного боргу та визначенні місця в структурі фінансової системи України; порівняльного аналізу для порівняння світового і вітчизняного досвіду функціонування державного боргу та його впливу на фінансову структуру України; моделювання при визначенні напрямків оптимізації зовнішнього державного боргу; абстрактно-логічний при обґрунтуванні напрямків удосконалення зовнішньої боргової політики України в умовах війни.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаної літератури та додатків; викладена на 101 машинописній сторінці, містить 12 таблиць, 8 рисунків, 4 додатків. Список використаної літератури містить 83 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ В СТРУКТУРІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ» визначено економічну природу державного боргу; виявлено види та структуру державного боргу; розглянуто структуру фінансової системи.

У другому розділі «ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОГО ДЕРЖАВНОГО БОРГУ НА ФІНАНСОВУ СТРУКТУРУ КРАЇНИ» здійснено структурний аналіз зовнішнього державного боргу України; розкрито зовнішній державний борг як фактор розвитку структури фінансової системи України; розглянуто процес оптимізації зовнішнього державного боргу України.

У третьому розділі «ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ БОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ» розглянуто Зарубіжний досвід покращення зовнішньої державної боргової політики; визначено Основні напрямки удосконалення зовнішньої боргової політики України в сучасних умовах.

АНОТАЦІЯ

Анотація кваліфікаційної роботи бакалавра

студента групи ЦЗФН

Цибульського Михайла Миколайовича ,

на тему «ЗОВНІШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ БОРГ У СТРУКТУРІ ФІНАНСОВОЇ
СИСТЕМИ УКРАЇНИ»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі
спеціальності 072: «Фінанси, банківська справа та страхування» за
магістерською програмою «Державні та муніципальні фінанси»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження: процес формування та функціонування державного боргу та його впливу на фінансову структуру країни.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні аспекти зовнішнього державного боргу України та його вплив на структуру фінансової системи України.

У роботі розглянуто сутність зовнішнього державного боргу в структурі фінансової системи.

Проаналізовано вплив зовнішнього державного боргу на фінансову структуру України та обґрунтовано напрямки оптимізації зовнішнього державного боргу України.

Запропоновано основні напрямки вдосконалення зовнішньої боргової політики України в сучасних умовах.

Ключові слова: борг, зовнішній державний борг, фінансова система, зовнішня політика, боргова політика.

ANNOTATION

Students of the group of the center for correspondence education

,

**«EXTERNAL PUBLIC DEBT IN THE STRUCTURE OF THE FINANCIAL
SYSTEM OF UKRAINE»**

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty
for the educational program 072 finance «Bank on the right and insurance»

Odessa National Economics University. – Odessa, 2022

Thesis consists of three chapters. Object of research: the process of formation and functioning of public debt and its impact on the financial structure of the country

Subject of research theoretical and practical aspects of Ukraine's external public debt and its impact on the structure of Ukraine's financial system

The essence of external public debt in the structure of the financial system are considered in the work.

The influence of the external public debt on the financial structure of Ukraine is determined and the directions of optimization of the external public debt of Ukraine are substantiated is analyzed.

Main directions of improving Ukraine's foreign debt policy in modern conditions.

Keywords: debt, external public debt, financial system, foreign policy, debt policy.